

השבוע קרה הכל: כדורגל, בורסה, חשדות שחיתות וגם פרשה ביטחוניית

על פי האגדה, מתעניין הישראלי המצוי רק בשני דברים: כדורגל ובורסה. השבוע היה סיפק התפתחויות רמאיתות בשני הנושאים האלה. המדינה כולה גורה על עצמה מעין עוצר כדי לעקוב אחרי המישחק הבינלאומי בין ישראל וקולומביה. בחודשים האחרונים הצטלבו הדרכים של ישראל וקולומביה יותר מפעם אחת. גילויי פעילותם של שכירי-הרב ישראלים בארץ הדרום-אמריקאית, מוקדי-הקוקאין הבינלאומי, מי, קירב אותה לתודעת הישראלי השבוע, כמשך שתיים, היו ישראלים רבים בליבם שם. הם עלו כל עוד שרר התיקו על המיגרש, נעצבו מעט כאשר ירדה התוצאה ל-0:1. אולם הם התחמו בכך שהתוצאה תתוקן כאשר יכר או השחקנים השחומים משם לרמתגן. כבורסה היתה מפולת. מקורה רחוק מישיר אל. כוול-סטריט צנחו המדרים בעיקבות פר-שה פנים-אמריקאית, שלא נגעה לישראל כלל. אך על פי האימרה האומרת שהעולם מצטנן כאשר ארצות-הברית מתעטטת, גררה המפולת שם מפולת כאן. בעוד שהכדורגל והבורסה התחרו זה בזה על מקום-הכבוד בראש העמוד הראשון של העיתונים, באה פרשה ישראלית עסיסית ו-תבעה גם היא מקום-כבוד בעיתונים. היו בה

„אתה יכול לזוז מילימטר?”

כל התבלינים המגרים את התיאבון של הקור ראו המודרני: שחיתות, זונות, כסף, כוכבי וכאילו לא די בכל אלה, באה פרשה כיט-טלוויזיה ואנשי-ציבור (ראה עמודים 117).

חזנית מובהקת — חרירת המטוס הסורי — כדי לעגל את התפריט השבועי, שאיפשר לי התעלם ממוסיקת-הרקע הצורמנית של ה-אינתיפאדה. מדינה בלי הפסקה.

ביטחון

עומק אסטרטגי

אפשר למנוע הפתעות.

צרכים רק לכבוש את

לבנון. סוריה וירדן.

כ-28 במאי 1987 נחת הטייס-החובב הגר-מני מתיאס רוטס במטוס קל מדגם צ'טוה בלב הכיכר האדומה במוסקו, אחרי שחזר באין מפריע מבעד להגנה האווירית הסובייטית ר-טס לאורך מאות קילומטרים. העולם כולו צחק, אך לא כן הסובייטים. תוך שעות הועפו מתפקידיהם כמה מבכירי המערכת הסובייטית, וביניהם שר-הביטחון והאלוף האחראי להגנה האווירית. לא עפים. משהו כזה, כממרים מוקטנים, קרה השבוע בארץ. הטייס הסורי בסאם עאדל חזר לתחום האווירי של ישראל, טס בגובה נמוך במשך שבע דקות ונחת באין מפריע בשרה-תעופה אזרחי קטן ליד מגידו. בישראל אין מתפוסרים כלי-כך מהר. שום ראשים לא נפלו. הרמטכ"ל מינה שני קצינים לחקור את הפרשה, אלה הציעו תיקונים לנה-לים, ודגו גם בהיבטים אישיים. הישראלים יכלו להתנחם בכך שמעו יצא מתוק. עריקת הטייס הסורי חיוקה את המור-אל הלאומי בישראל ופגעה במוראל הסורי. העברת מטוס סובייטי — לא הכי חריש — לירי ישראל הועילה לחיל-האוויר.

אך העובדה נשארה על כנה: מטוס אויב יכול היה לחדור לשטח ישראל, לטוס בו ולנ-חות, מבלי שהופל ומבלי שנעשה ניסיון ליירטו.

גבולות ביטחון. אין ספק שהטייס הסורי עשה טובה לישראל בכך שהצביע על הליקויים בהגנה האווירית. ליקויים אלה בודאי יתוקנו.

אולם המיקרה הצביע על עובדה פשוטה: לא תיתכן כלל הגנה אווירית מוחלטת במשך 365 ימים ולילות בשנה, כשם שלא תיתכן עירנות טוטאלית בימי רגיעה.

כל צבא ערוך למלחמה, והרבר כולל הגי-נה אווירית על שטח המדינה מפני המטוסים ושאר אמצעי-הלהימה של האויב הפוטנציא-לי. אולם לא תיתכן הגנה מושלמת מפני ה-יזומה של טייס יחיד, הפועל על דעת עצמו. יזומה כזאת אינה יכולה להיקלט מראש על-ידי מערכת-המודיעין, וקשה לקבוע מראש נהלים כיצד לספל בה.

אם הרבר הוכח במרחבים העצומים של ברית-המועצות הענקית, קל וחומר בשטח הזעיר של ישראל.

הרבר מצביע על הגיון היסודי של כל הירבוירם על „עומק אסטרטגי”. גבולות-ביטחון. כאשר מדובר על מרחקים הנמדדים ברקות ובשניות, כמה קילומטרים אינם מש-נים הרבה. ואם זה נכון לגבי מטוסים, הרי על-אחת כמה וכמה לגבי טילים. עומק אסטרטגי-גי מחייב לפחות את כיבוש כל לבנון, סוריה וירדן.

אילו היה בסאם עאדל טייס סורי משתולל, שקיבל על עצמו משימת-התאבדות בהתקף של קנאות לאומית או דתית, יכול היה ל-הפציץ את טבריה או עפולה, לגרום למאות קורבנות.

שטחים או שלום. כל אחר יכול להסיק מפרשה זו את הלקח הרצוי לו, בהתאם להש-קפתו.

אולם כל אדם סביר יסיק לפחות מסקנה אחת: אין אמצעי היכול להבטיח לישראל ביטחון של ממש, מלבד השלום.

בטיסת היחיד שלו הטיל בסאם עאדל, בלי כוונה, אור חריש על השאלה הישראלית המרכזית: שטחים או שלום.

החשבון הכפול של רבין

● תנאי מס' 2: על רבין להיות בטוח, ברמה גבוהה של סבירות, שמיפלגת העבודה, בראשותו, תצליח להביס את הליכוד בקלפי. זהו תנאי קשה שבעתיים. למרות הפופולריות של רבין, הוא יסחוב על גבו מיפלגה בעלת דימוי ציבורי גרוע ומש-סידיני, מול הליכוד הנמצא בתהליך עלייה, ושלא יתן ל-רבין, במהלך מערכת-הבחירות, את החסינות מהתקפות פרועות, שממנה הוא די נהנה כיום.

לכן רבין נוהר. נוהר מאוד. לא די בכך שיאמין שהוא יכול לנצח את פרס בתוך מיפלגתו. לא די בכך שיאמין שמיפלגת-העבודה, בראשותו, עשויה לזכות בניצחון אלק-טורלי על הליכוד. עליו להעריך שהוא יכול לעשות את שניהם גם יחד. שכן אחרת, עלול רבין לפרק את שותפותו - המוצלחת מאוד מבחינתו - עם שמיר, ולהמליך את פרס כראש-הממשלה, או לגרום במו ידיו לממשלת-ליכוד צרה, אולי עם אריאל שרון במישרד-הביטחון.

לא בשנית. רבין זוכר מאוד. „התרגיל המבריק” שלו של 1976. אז, מתוך חישובים פוליטיים פנימיים, עשה תרגיל שנראה „מבריק”, והפיל את ממשלתו שלו. העילה היתה שטותיית: הדתיים מוחו על בואם של מטוסי-קרב מחו"ל אחרי כניסת-השבת. הוא שבר את הברית ההיס-טורית בין מיפלגת העבודה לדתיים. הוא לא חזר מאז לכס ראש-הממשלה.

לכן חזר השבוע רבין לנק סופר-ניצי. בוועדת-החוץ-והביטחון הוא הביע את התנגדותו לצירופם של אכרס הניה ומוחמד מילחס, המגורשים, למישלחת הפלסטינית האמורה לדון עם ישראל על הבחירות בשטחים. הוא גם הבטיח לשבור את מריה-המיסים של בית-סאחור ו„ללמד אותם לקח”. הוא „פיהגן” לשמיר ולארגס, והותיר להם בלעדית את הדיאלוג עם הממשלה האמריקאית. הוא סימן להם שאינו מעוניין בפירוק הברית איתם, ושהוא עדיין נאמן לראש-הממשלה.

בכירים בליכוד טענו שהוא הבטיח שלא יתמוך בממ"שלה צרה בראשות המערך, שפרס כה עמל להקימה. הוא לא רוצה לעשות „תרגיל מבריק” מס' 2 לעצמו. הוא לא ייתן לממשלת-האחדות להתפרק כלי-כך בקלות.

גידעון סטר-סרצינסקי

בראיונות שהעניק שר-הביטחון יצחק רבין לעיתוני סוף-השבוע ניתן היה לזהות את הקץ החדש שלו: בריחה מההשוואות המחמיאות עם וינסטון צ'רצ'יל ושארל דה-גול, והתנגדות לכך ששמו יזוהה בלבדית כאחראי לתהליך השלום וסיכויי-הצלחתו.

האסטרטגיה היוצאת בימים אלו מלישכתו של רבין היא אסטרטגיה של המעט-ציפיות. היא החלה כבר לאכזב עיתונאים ופרשנים רבים, בעיקר ממחנה-השלום, שכבר עטרו לרבין את כיתרי משיח-הש-לום החדש, שיש לו, כביכול, מחוייבות אישית כמעט בלתי-מוגבלת לתהליך-השלום.

למעשה כל זה מוגבל בערבון מוגבל מאוד. ניצחון כפול. רבין הוא קודם כל פוליטיקאי, ופולי-טיקאי מוכח מאוד, שלמד משהו מאז נפל מכס-ראש-הממשלה לפני 12 שנים.

בממשלת-האחדות-הלאומית צבר רבין עוצמה אדירה. הוא מקבל מיצחק שמיר גיבוי מוחלט לאוטונומיה המלאה שלו בענייני-הביטחון. הוא גם הצליח להוביל את שמיר וארגס עד ששאלה, ולגרום לאימוץ „וזמת-השלום” שלו על-ידי ממשלת-ישראל. הוא הצליח לדחוק לקרן-זווית את יריבו, שימעון פרס, שנותר ויש-בראש המיפלגה רק בתואר.

כל המערך הפוליטי בישראל בנוי היום על ציר שמיר-רבין. שמיר ורבין הם השליטים היחידים בענייני מדיניות-החוץ-והביטחון של ישראל, תוך שחציתו לדחוק הצידה את אריאל שרון ודודי לוי מימין, ואת פרס משמאל.

רבין לא יותר על מעמד זה בקלות, כדי ללכת לעבר הבלתי-יודע, כדי שתהיה לרבין מוטיבציה לפרק את ממשלת-האחדות, צריכים להתקיים שני תנאים.

● תנאי מס' 1: על רבין להיות בטוח, ברמה גבוהה של סבירות, שינצח בהתמודדות הפנימית במיפלגתו את שימעון פרס, מבלי שההתמודדות תגלוש לפסים שיגרמו נזק חמור בקלפי למיפלגה כולה. פרס, למרות מצבו הקשה, אינו מתכוון להיות - והוא גם לא יהיה - סרף פוליטי קל. בתככים פנים-מיפלגתיים, הוא אינו נופל מרבין, בלשון המעטה.